KHARAZMI UNIVERSITY

Research in Sport Management and Motor Behavior

Print ISSN: 2252-0716 - Online ISSN: 2716-9855

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]

[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

Effect Of Educational Intervention Of The Concepts Of Sport Law On Coaches' Attitude, Knowledge And Behavior

Hamidreza Mirsafian[1], Amirhosein Mirsoleimani*[2]

1.Associate Professor in Sport Management. University of Isfahan, Iran.
2.Ph.D. Student in Sport Management. University of Isfahan, Iran

corresponding author: Amirhosein Mirsoleimani, mirsoleymani_2012@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article type
Research Article

Article history
Received 3 June 2023
Revised 18 December 2023
Accepted 23 December 2023

KEYWORDS:
Damage, Fault, Legal Duties, Legal Liability, Negligence.

CITE:
Mirsafian, H,R. Mirsoleimani, A,H. Effect Of Educational Intervention Of The Concepts Of Sport Law On Coaches' Attitude, Knowledge And Behavior. **Research in Sport Management & Motor Behavior, 2023: 13 (26): 210-228**

ABSTRACT

This study aimed to measure the effect of educational intervention of the concepts sport law on coaches' attitude, knowledge and behavior. The method of this study was quasi-experimental, including two groups, and pretest-posttest, as well as follow-up study. Hence, 50 coaches from Eghlid, Fars province were selected by availability sampling method, then accidentally divided in two experimental and control groups. A researcher made educational protocol employed in this reseach for educating the concepts of sport law. Also, for measuring the efficiency of the educational protocol, a questionnaire for measuring the coaches' attitude (researcher made), a questionnaire for measuring the knowledge of coaches (Mirsafian, 2018), as well as a researcher made check list employed for measuring the behavior of coaches. The Covariance analyzing test as well as Repeated Measure ANOVA employed for analyzing the data provided by research's instruments. The results indicated that educational intervention of sport law concepts significantly effect on changing the coaches' attitude, improve their knowledge and consequently, changing their behavior after participating in 8 educational sessions. Furthermore, effect of mentioned educational intervention was stable after 3 months from finishing the educational sessions.

Published by *Kharazmi University, Tehran, Iran*. Copyright(c) The author(s) This is an open access article under the CC BY-NC license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی

دانشگاه خوارزمی

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]

[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

اثر مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی بر نگرش، دانش و رفتار مربیان ورزشی

حمیدرضا میرصفیان[۱]، محمدحسین میرسلیمانی*[۲]

۱. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

نویسنده مسئول: محمدحسین میرسلیمانی mirsoleymani_2012@yahoo.com

اطلاعات مقاله:

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

نویسنده مسئول: محمدحسین میرسلیمانی
mirsoleymani_2012@yahoo.com

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۳/۱۳

ویرایش مقاله: ۱۴۰۲/۹/۲۷

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۱۰/۲

واژه های کلیدی:
آسیب‌دیدگی، تقصیر، غفلت، مسئولیت مدنی، وظایف قانونی.

ارجاع:
حمیدرضا میرصفیان، محمدحسین میرسلیمانی. **اثر مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی بر نگرش، دانش و رفتار مربیان ورزشی.** پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، ۱۴۰۲: ۱۳ (۲۶): ۲۱۰-۲۲۸

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی اثر مداخلهٔ آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی بر نگرش، دانش و رفتار مربیان ورزشی انجام شده است. روش پژوهش نیمه تجربی به همراه پیش آزمون-پس آزمون دو گروهی و مطالعه پی گیری بوده است. بر این اساس تعداد ۵۰ نفر از مربیان ورزشی شهرستان اقلید استان فارس به صورت در دسترس انتخاب شدند و به روش تصادفی ساده در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. در این پژوهش از پروتکل آموزشی محقق ساخته در قالب آموزش مفاهیم مختلف حقوق ورزشی استفاده‌شده و از پرسش‌نامه‌های سنجش نگرش (محقق ساخته) و دانش حقوقی مربیان ورزشی (میرصفیان، ۱۳۹۶) و همچنین چک‌لیست محقق ساخته بررسی رفتار مربیان به منظور سنجش اثربخشی پروتکل آموزشی طراحی‌شده در این پژوهش استفاده‌شده است. داده‌های به دست آمده از ابزارهای پژوهش با استفاده از آزمون‌های تحلیل کواریانس و تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر تحلیل گردیدند. نتایج پژوهش نشان داد مداخلهٔ آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی به صورت معناداری بر تغییر نگرش، ارتقاء دانش و نتیجتاً بر تغییر در رفتار مربیان گروه آزمایش پژوهش پس از انجام هشت جلسهٔ آموزشی اثرگذار بوده است که این اثر پس از گذشت سه ماه از اتمام مداخله آموزشی پایدار بوده است.

مقدمه

اهمیت پرداختن به ورزش و بهره بردن از مزایای آن، پدیده‌ی ورزش را به صنعتی بی‌رقیب تبدیل کرده است که اشخاص حقیقی و حقوقی بسیار زیادی با وظایف مشخص در آن فعالیت دارند و بر این اساس ممکن است برای آن‌ها مسئولیت‌هایی به وجود بیاید (۱، ۲، ۳). پیشگیری از تبعات منفی مسئولیت‌های حقوقی افراد نیازمند مدیریت آگاهی حقوق ورزشی آنان است (٤). با توجه به اینکه حوادث ورزشی بخشی غیرقابل‌تفکیک از فعالیت‌های ورزشی است به همین سبب آگاهی نسبت به وظایف افراد فعال در ورزش برای پیشگیری و کاهش آسیب‌های حقوقی در ورزش امری ضروری برای نقش‌آفرینان صنعت ورزش است (۵). از منظر حقوقی مربیان دارای نزدیک‌ترین رابطه با ورزشکار است که با توجه به ماهیت این ارتباط که بر مبنی قدرت برتر مربی بر ورزشکار استوار بوده، آنان را در معرض تحمیل مسئولیت مدنی بالایی در صورت آسیب دیدن ورزشکاران تحت کنترل خود همراه کرده است (٦). به همین جهت بحث پیرامون وظایف قانونی مربیان در قبال ورزشکاران اهمیت می‌یابد. به‌طورکلی، مربیان ورزشی دارای وظایفی هستند که در قالب قوانین حقوق ورزشی در حیطه‌ی مسئولیت مدنی ورزشی تبین و تصویب‌شده‌اند (۷). بر اساس نظر اندیشمندان حقوق ورزشی وظایف قانونی مربیان در حوزه ورزش و در قبال ورزشکاران تحت کنترل خود در قالب ۷ حیطه نظارت (عمومی و ویژه)، آموزش، امکانات و تجهیزات، آگاه کردن از خطرات، کمک‌های پزشکی، هماهنگی میان ورزشکاران و اطلاع از وضعیت ورزشکاران است (٦). در حقیقت مسئولیت مربی در قبال ورزشکار می‌تواند ناشی از نقص مراقبتی باشد که دادگاه این نقص را با توجه به مجاز بودن و نوع فعالیت مربی و همچنین توانایی‌هایی که وی در ممانعت از وقوع خسارت داشته است موردبررسی قرار می‌دهد (۸)؛ به عبارت دیگر، آنچه موجبات مسئولیت قانونی مربیان را فراهم می‌آورد نتایج ناهنجار فعالیت‌های ورزشی نیست، بلکه عمد یا قصور آن‌ها در انجام وظایف مربوطه است (۹). با توجه به این‌که در همه کشورها هرگونه کوتاهی مربیان در انجام وظایف قانونی خود باعث بروز زیان‌های مالی و جانی جبران‌ناپذیری می‌شود اغلب کشورها سعی در تربیت مربیان متخصص و آگاه نسبت به وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های قانونی خود در قبال ورزشکاران دارند تا در این ارتباط بتوانند ریسک حوادث ورزشی ناشی از قصور مربیان را کاهش دهند (۱۰).

نتایج تحقیقات مختلف در بیشتر کشورها مانند انگلستان توسط پارکینگتون[1] در سال ۲۰۱۲، میتن[2] در سال ۲۰۱۳ و همچنین هربرت[3] در سال ۲۰۱۹ امریکا عملکرد نامناسب و غفلت مربیان در ارتباط با انجام وظایف قانونی خود در بوده که خود نشات گرفته از نگرش نامناسب مربیان رشته‌های مختلف ورزشی نسبت به اهمیت حقوق ورزشی به صورت کلی و همچنین میزان آگاهی نامناسب آنان از وظایف حقوقی خود در قبال

1. Partington
2. Mitten
3. Herbert

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

ورزشکاران تحت کنترل خود از یک‌طرف و نتایج نقض وظایف خود در صورت آسیب ورزشکاران است که می‌تواند منجر تبعات غیرقابل‌جبران برای مربیان و ورزشکاران گردد (۱۴،۱۳،۱۲،۱۱). در ایران نیز این موضوع به صورت گسترده‌ای بچشم می‌خورد به صورتی که جامعه ورزش ایران همواره با پرونده‌های حقوقی مختلفی مواجه است[۱].

در یک بررسی کلی از شرایط آموزش مربیان در کشورهای مختلف به نظر می‌رسد که برنامه آموزشی مربیان ورزشی در ارتباط با مسائل حقوق ورزشی به صورت کلی و همچنین برنامه‌های آموزشی مرتبط با وظایف قانونی مربیان در ارتباط با ورزشکاران تحت کنترل آن‌ها و همچنین نتایج و تبعات عدم اجرای وظایف قانونی توسط مربیان، در صورت آسیب‌دیدگی ورزشکاران به صورت کامل طراحی نشده و یا به صورت قابل قبولی اجرا نمی‌شود (۱۵). شاید به همین جهت است که مربیان ورزشی در ایران از نگرش مناسبی در ارتباط با حقوق ورزشی برخوردار نبوده‌اند. همچنین دانش مربیان ورزشی از یک‌طرف و رفتار آن‌ها در ارتباط با اجرای وظایف قانونی خود در محیط ورزش مناسب نبوده است (۱۶). تغییر رفتار با مؤلفه‌هایی از جمله نگرش، آگاهی، دانش، آموزش و انگیزش همراه است و وجود این مشکلات در این زمینه برای مدیریت رفتارهای ایمن مانع جدی محسوب می‌شود (۱۷). با توجه به مفاهیم مرتبط با تئوری رفتار برنامه‌ریزی‌شده[۲]، منشأ رفتار انسان، نوع نگرش وی راجع به آن موضوع و همچنین بهره‌مندی وی از میزان انگیزش مناسب برای انجام آن رفتار است، تغییر در رفتار فرد در ابتدا نیاز به تغییر در نگرش وی نسبت اهمیت و ارزش موضوع مربوطه داشته و در ادامه، ارتقای دانش فرد در جهت افزایش انگیزه وی برای اجرای رفتار موردنظر ضروری است (۱۷). به عبارتی دیگر نگرش ریشه انگیزش و انگیزش ریشه رفتار است که در این میان افزایش دانش فرد از موضوعی خاص می‌تواند در تغییر در نگرش و انگیزه فرد برای انجام و یا عدم انجام آن رفتار مؤثر باشد (۱۷). بر اساس نظریه‌ی رفتار برنامه‌ریزی‌شده افراد در پدیده‌های مختلف از جمله ورزش تصمیم‌های رفتاری خود را بر پایهٔ بررسی معقول و منطقی اطلاعات در دسترس خود می‌گیرند و ثانیاً به نتایج عملکرد خود پیش از تصمیم‌گیری توجه می‌کنند. در حقیقت بر طبق این تئوری قصد برای انجام یک رفتار با سه عامل پیش‌بینی می‌شود:۱) فرد دید مثبتی نسبت به انجام رفتار داشته باشد (نگرش)؛ ۲) فرد احساس کند برای انجام دادن آن رفتار تحت فشار از طرف محیط است (هنجارهای انتزاعی)؛ ۳) فرد احساس کند به روی آن رفتار کنترل دارد و قادر است آن را انجام دهد. نگرش‌ها و باورها مثبت نسبت به چهارچوب‌های تصمیم‌ساز رفتارهای قانونمند و مسئولانه به عنوان مربی ورزش در نهایت می‌تواند منجر

---

[۱] . مانند حادثه ای که در مسابقات سنگ‌نوردی که در ورزشگاه فولادشهر اصفهان بدون رعایت فرایند قانونی و فراهم کردن شرایط برگزاری مسابقات انجام شد که در جریان آن مسابقات یک پسر هشت ساله اصفهانی در حین مسابقه سقوط کرد و به کما رفت. دلیل این صدمه جدی نبود تشک مناسب تشخیص داده شد (باشگاه خبرنگاران جوان) و یا مرگ دو نوجوان فوتبالیست ایرانی در سفر گردشگری ورزشی گرجستان که دلیل آن رفتارهای غیر مسولانه مدیر باشگاه مربوطه، رییس باشگاه و همچنین مدیر تور گردشگری ورزشی بوده که خود ناشی از عدم آگاهی آن افراد از از وظایف و مسئولیت های قانونیشان در قبال ورزشکاران تحت کنترل خود بوده است (خبرگزاری موج).

[2] Theory of Planned Behavior

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

احساس نیاز به کسب دانش و آگاهی حقوقی نسبت به حیطه‌ی حقوق ورزش بشود که نتیجه‌ی این کسب آگاهی و دانش سبب انجام رفتارهای مسئولیت محور و علمی می‌شود که همین امر رفتار تازه‌ای فراتر از رفتار ناهنجار گذشته را از فرد نمایان می‌کند (۱۸). نظریه‌ی رفتار برنامه‌ریزی‌شده یک الگوی شناختی اجتماعی است که چهارچوب مفیدی برای پیش‌بینی و توضیح رفتار حقوقی در حیطه‌ی ورزشی است (۱۹). تئوری رفتار برنامه‌ریزی‌شده، یکی از مؤثرترین نظریات در زمینه ارتباط نگرش و رفتار بوده و هرگونه رفتار تحت اراده انسانی را می‌توان با مبانی این نظریه، تحت مطالعه و بررسی قرار داد (۲۰). به همین جهت پژوهش حاضر باهدف طراحی یک برنامه آموزشی مناسب و به منظور بررسی اثر آموزشی آن بر تغییر در نگرش مربیان در جهت اهمیت بیشتر حقوق ورزشی در حرفه مربیگری و همچنین، افزایش دانش آن‌ها از مسائل مرتبط با حقوق ورزشی، وظایف قانونی مربی در قبال ورزشکاران، عواقب عدم انجام وظایف قانونی مربیان در محیط ورزش، مسئولیت مدنی و دیگر مسائل مرتبط، به منظور بررسی میزان تغییر در رفتار مربیان در جهت اجرای بهتر وظایف قانونی خود در قبال ورزشکاران تحت کنترل پس از اجرای پروتکل آموزشی طراحی‌شده، انجام گردید.

روش

پژوهش حاضر از نوع نیمه تجربی به صورت پیش‌آزمون ـ پس‌آزمون و در پی آن انجام مطالعه پیگیری از نوع دو گروهی بوده است که در زمستان سال ۱۳۹۸ در یکی از شهرهای ایران (شهر اقلید) انجام‌شده است. ۵۰ نفر از مربیان باشگاه‌های ورزشی این شهر با روش نمونه‌گیری در دسترس برای مشارکت در این پژوهش انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش ۲۵ (نفر) و کنترل۲۵ (نفر) قرار گرفتند. دارا بودن مدرک رسمی مربیگری دریکی از رشته‌های ورزشی، عدم شرکت در کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی و توجیهی مرتبط با موضوع پژوهش و همچنین حضور مستمر در رده‌های آموزشی این پژوهش و عدم ترک آن تا پایان دوره، از معیارهای ورود مربیان ورزشی به این مطالعه بوده است. پیش از انجام این طرح به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد اطلاعات و نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش محرمانه است و از اطلاعات مذکور استفاده ابزاری نمی‌گردد. همچنین اطمینان آن‌ها در ارتباط با حفظ کلیه شئون انسانی به عنوان اصلی‌ترین اصل اخلاق در پژوهش کسب گردید. همچنین پیش از آغاز طرح همه مربیان تعهد کردند که تا پایان دوره در کلاس‌ها حضور یابند؛ ابزارهای اندازه‌گیری در این پژوهش شامل ٤ پرسشنامه بود. به منظور سنجش نگرش مربیان نسبت به حقوق ورزشی و ارزش و اهمیت آن در مربیگری از پرسشنامه محقق ساخته با ۱۲ گویه و با روش امتیازدهی ۵ ارزشی (لیکرتی از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) مورد ارزیابی قرار می‌دهد. به منظور سنجش میزان دانش حقوقی مربیان از حقوق ورزشی و وظایف قانونی خود در قبال ورزشکاران تحت کنترل از پرسشنامه میرصفیان (۱۳۹٦) استفاده شد که این سازه را در قالب ۷ بعد به منظور سنجش رفتار مربیان در ارتباط با اجرای وظایف قانونی خود در قبال ورزشکاران تحت کنترل خود از

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

چک‌لیست سنجش رفتار قانونی مربیان استفاده شد که به صورت محقق ساخته تهیه‌شده بود. این چک‌لیست که بر اساس وظایف هفت‌گانه مربیان تدوین‌شده بود رفتار مربیان را در قالب ۷ وظیفه این چک‌لیست که بر اساس وظایف هفت‌گانه مربیان تدوین‌شده بود. رفتار مربیان را در قالب ۷ وظیفه نظارت (عمومی و ویژه)، آموزش، امکانات و تجهیزات، آگاه کردن از خطرات ذاتی و غیر داتی فعالیت‌های ورزش، پزشکی و کمک‌های اولیه، هماهنگی میان فعالیت ورزشی ورزشکاران در تمرین و مسابقه و اطلاع از وضعیت جسمانی و سلامت ورزشکار و با استفاده از ۳۶ گویه و با روش امتیازدهی دو ارزشی (بله خیر) مورد ارزیابی قرار می‌دهد و با روش امتیازدهی دو ارزشی (بله خیر) مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

در این پژوهش روایی صوری و محتوایی هر ۳ پرسشنامه پیش از استفاده توسط متخصصان مربوطه (مدیریت ورزشی ۵، کارشناس حقوق و حقوق ورزشی ۵ نفر) تأیید گردید و پایایی آن‌ها نیز به وسیله آزمون آلفای کرون باخ به ترتیب ضرایب ۰/۸۰ برای پرسشنامه نگرش حقوقی مربیان، ۰/۷۹ برای پرسشنامه دانش حقوقی مربیان و ضریب ۰/۸۱ برای پرسشنامه سنجش رفتار مربیان به دست آمد. پرسشنامه نگرش و دانش مربیان در سه مرحله توسط مشارکت‌کنندگان در گروه آزمایش و کنترل پژوهش تکمیل شدند. مرحله اول آن پیش از آغاز پروتکل آموزشی، مرحله دوم پس از اتمام پروتکل آموزشی و مرحله سوم ۱۲ هفته پس از اتمام مداخله آموزشی (به منظور سنجش میزان ماندگاری تغییرات) انجام‌شده است. در مرحله اول تکمیل پرسشنامه‌ها، پیش از اجرای پروتکل آموزشی، اطلاعات و توضیحات لازم در ارتباط با نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها به شرکت‌کنندگان در هر دو گروه آزمایش و کنترل به صورت یکسان و در محل تشکیل دوره آموزشی ارائه گردید. پس‌ازآن از مشارکت‌کنندگان در هر دو گروه خواسته شد تا هر دو پرسشنامه را به دقت تکمیل نمایند. در مرحله دوم اجرای طرح و پس از اجرای مداخله آموزشی نیز که به صورت هشت جلسه به مدت هشت هفته (صبح روزهای پنج‌شنبه) به طول انجامید نیز پرسشنامه‌ها برای انجام پس‌آزمون توسط مشارکت‌کنندگان هر دو گروه آزمایش و کنترل در محل انجام پژوهش آزمون تکمیل گردید. مرحله سوم تکمیل پرسشنامه‌ها نیز ۱۲ هفته پس از اتمام دوره آموزشی در و در محل انجام پیش‌آزمون و پس‌آزمون توسط هر دو گروه آزمایش و کنترل تکمیل گردید. از طرف دیگر به منظور سنجش رفتار مربیان در سه مرحله قبل از اجرای پروتکل آموزشی، پس از اتمام پروتکل آموزشی و ۱۲ هفته پس از اتمام پروتکل آموزشی، رفتار و اعمال مربیان در محل برگزاری کلاس‌های ورزشی به صورت نامحسوس توسط محققین بررسی‌شده و چک‌لیست تکمیل گردید.

پروتکل آموزشی[1] استفاده‌شده در این پژوهش بر مبنای مبانی نظری و پژوهش‌های انجام‌شده در ارتباط با حقوق ورزشی و به صورت ویژه باهدف ارتقا میزان آگاهی حقوقی مربیان ورزشی در ارتباط اهمیت و ارزش حقوق ورزشی، خطرات ذاتی و غیر ذاتی ورزش، وظایف و مسئولیت‌های قانونی مربیان و عواقب عدم

[1]. Educational protocol

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

رعایت وظایف قانونی مربیان در قبال ورزشکاران طراحی شد. مطلوبیت و کارایی آن به صورت کلی و همچنین در ارتباط با هر یک از حیطه‌های هفت‌گانه وظایف قانونی مربیان و همچنین طرح درس و سرفصل دروس هر یک از جلسات آموزشی توسط متخصصان مدیریت ورزشی (۵ نفر) و متخصصان حقوق ورزشی (۳ نفر) مورد تأیید قرار گرفت. موارد اجراشده در این پروتکل آموزشی شامل سخنرانی، ارائه بروشور، بحث‌های گروهی، بررسی پرونده‌های حقوقی مرتبط و درنهایت پرسش و پاسخ برای تمامی مربیان حاضر در گروه آزمایش پژوهش بوده است. پروتکل آموزشی پژوهش به تفکیک هر جلسه شامل موارد و سرفصل‌هایی به شرح ذیل بوده است:

جلسه اول: در جلسه نخست مربیان مشارکت‌کننده در گروه آزمایش پژوهش با مفهوم حقوق ورزش، مفهوم و اهمیت نظارت در محیط ورزشی قبل، حین و پایان فعالیت ورزشی و همچنین اهمیت، ضرورت و ارزش آموزش و به‌کارگیری دانش حقوقی نسبت به مسئولیت مدنی ورزشی و وظایف و حیطه‌ی اختیارات آنان در محیط شغلی و اثرات آن بر زندگی شغلی و حرفه‌ای آشنا شدند. همچنین مربیان در ارتباط با پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض وظیفه نظارت آشنا شده و راهکارهای پیشگیری از تحمیل مسئولیت مدنی بر آنان مانند چگونگی مدیریت زمان برای حضور یافتن و برگزاری یا خاتمه فعالیت ورزشی، چگونگی نظارت بر فعالیت ورزشکاران خردسال، نظارت بر رختکن و دست‌شویی باشگاه، حضور مستمر و هشیارانه در زمان برگزاری فعالیت ورزشی در قالب تمرین یا مسابقه، تفاوت نظارت‌های ورزشی متناسب با پیچیدگی رشته ورزشی، اهمیت بلوغ ورزشکاران در تعیین میزان نظارت ورزشی و نظارت ویژه ورزشی در شرایط خاص روانی و جسمانی مطالب آموزشی را در قالب سخنرانی، ارائه کلیپ و نمونه پرنده‌های حقوقی دریافت نمودند تا بتوانند متناسب با شرایط محیطی و وظایف نظارتی خود نظارت مناسب را برای برپایی ایمن کلاس آموزشی خود داشته باشند. این جلسهٔ آموزشی پس از انجام پرسش و پاسخ خاتمه یافت. مدت زمان برگزاری این جلسه ۷۵ دقیقه بود.

جلسه دوم: این جلسه باهدف آشنایی اعضای گروه آزمایش پژوهش با حیطه‌ی آموزش به عنوان دومین مهارت در پروتکل آموزشی برگزار شد. در این جلسه مشارکت‌کنندگان گروه آزمایش در پژوهش ضمن آشنایی با مفاهیم نظری و مبانی آموزش فن‌ها و تاکتیک‌های ورزشی به عنوان کلیدی‌ترین مهارت جهت آموزش ورزشکار مبتدی برای دستیابی دانش علمی و عملی حرفه‌ای آشنا شدند. مربیان و مدیران باشگاه ورزشی برای اثربخشی مناسب‌تر با توجه به شیوه صحیح استفاده از امکانات و تجهیزات ورزشی بپردازند و فعالیت‌های تمرینی خود را به‌گونه‌ای طراحی کنند که ورزشکار مبتدی با طی کردن آن‌ها به سطح حرفه‌ای نائل آید و در صورت نیاز بتوانند به اصلاح تکنیک و تاکتیک ورزشی اشتباه و همچنین با آگاهی رساندن به ورزشکار از حوادث ذاتی و غیر ذاتی ممکن در حین فعالیت ورزشی اقدام کنند.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

همچنین مربیان در ارتباط با پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض وظیفه آموزش و راهکارهای عدم تحمیل مسئولیت مدنی بر آنان آشنا شدند. زمان برگزاری این جلسه ۵۰ دقیقه بود که با انجام پرسش و پاسخ معلمان خاتمه یافت.

جلسه سوم: سرفصل آموزشی این جلسه آشنایی با مفهوم تجهیزات ورزشی و امکانات محل آموزش از منظر حقوقی و اثر آن بر مسئول شدن مربیان بود در این جلسه نحوه‌ی بررسی و تهیه تجهیزات و امکانات ورزشی استاندارد و کنترل سلامت آن برای انجام فعالیت ورزشی ایمن به مربیان آموزش داده شد... همچنین مربیان بااهمیت چک کردن ایمنی وسایل و تجهیزات ورزشی ورزشکاران قبل، حین و بعد از فعالیت ورزشی و برطرف کردن نقص‌ها پیش از شروع فعالیت، نظارت مربی بر رعایت فاصله‌های استاندارد و ایمنی بین تجهیزات مثلاً میز پرس و تردمیل، بررسی سلامت تجهیزات و وسایل شخصی ورزشکاران قبل، حین فعالیت ورزشی و حصول اطمینان، چک کردن نور، گرما، دما متناسب با فعالیت ورزشی قبل و در حین فعالیت ورزشی و شرایط لازم برای فعالیت در محیط روباز و چک کردن خطر احتمالی (شرایط جوی، حیوان خطرناک و...) تصمیم به انجام دادن یا ندادن فعالیت ورزشی توسط ورزشکاران آموزش داده شد. در ادامه مربیان با پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض این وظیفه و راهکارهای عدم تحمیل مسئولیت مدنی بر آنان آشنا شدند. این جلسه پس از انجام مراحل پرسش و پاسخ و رفع ابهامات مشارکت‌کنندگان پس از طی ۸۳ دقیقه خاتمه یافت.

جلسه چهارم: هدف این جلسه آموزشی آشنایی مربیان با مفهوم آگاهی و آگاه کردن ورزشکاران و همچنین اهمیت اطلاعات منتقل‌شده از طرف مربی به ورزشکاران از منظر حقوقی بود. در این ارتباط مربیان با چگونگی آگاه کردن ورزشکاران و اولیاء آن‌ها از خطرات ذاتی و غیر داتی فعالیت‌های ورزشی آشنا شدند. همچنین مربیان در مورد اهمیت آگاهی‌رسانی در مورد خطرات نهفته در جریان یا پس از اجرای تکنیک‌ها به ورزشکاران، خطرات محتمل برای ورزشکاران در زمان تمرین و در جریان رقابت‌های ورزشکاران و همچنین خطرات احتمالی تمرین در محیط‌های روباز و سرپوشیده و استفاده از وسایل و تجهیزات خراب و یا خارج از استاندارد آموزش داده شد. مربیان و مدیران باشگاه‌های ورزشی با فراگیری دانش مربوط به این جلسه می‌توانند خطر و ریسک حوادث ورزشی را با پایین حد خود برسانند. در ادامه مربیان با پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض این وظیفه و راهکارهای عدم تحمیل مسئولیت مدنی بر آنان آشنا شدند این جلسه پس از انجام پرسش و پاسخ پس از گذشت ۵۳ دقیقه خاتمه یافت.

جلسه پنجم: آگاه کردن مربیان از مباحث پزشکی و کمک‌های اولیه برای ورزشکار آسیب‌دیده و همچنین مسائل حقوقی مرتبط با آن سرفصل موارد آموزشی پنجمین جلسه از پروتکل آموزشی پژوهش حاضر بود. یکی از مباحث ضروری در ورزش که باید مربیان نسبت به آن آگاهی داشته باشند چگونگی مدیریت آسیب ورزشکاران و ارائه کمک‌های اولیه آنان و مدیریت چگونگی بازگشت ورزشکار مصدوم به فعالیت ورزشی

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

است. در این جلسه مشارکت‌کنندگان گروه آزمایش پژوهش در مورد اهمیت تهیه تجهیزات کمک‌های اولیه در باشگاه، چک کردن تجهیزات کمک اولیه و وسایل پزشکی موردنیاز در محل تمرین قبل از شروع تمرین، چگونگی اقدامات اولیه در صورت مواجهه شدن با ورزشکار آسیب‌دیده، اقدامات لازم برای اعزام ورزشکاران مصدوم به مراکز درمانی و انجام کمک‌های اولیه و همچنین جایگزین کردن مواد استفاده‌شده جعبه‌ی کمک‌های اولیه در صورت استفاده برای شرایط بحرانی پیش‌آمده در کمترین زمان ممکن را فراگرفتند. همچنین مربیان در ارتباط با پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض این وظیفه و راهکارهای عدم تحمیل مسئولیت مدنی بر آنان آشنا شدند. این جلسه نیز پس از گذشت ۷۹ دقیقه و بعد از انجام پرسش و پاسخ و رفع ابهامات شرکت‌کنندگان خاتمه یافت.

جلسه ششم: در این جلسه مباحث مرتبط بااهمیت هماهنگی میان ورزشکاران و همچنین اهمیت هماهنگی میان فعالیت ورزشی انجام‌شده توسط ورزشکاران در تمرین و مسابقه و اهمیت و تأثیر آن در اجرای بهینه و مؤثر عملکرد ورزشی ورزشکاران به مربیان حاضر در گروه آزمایش پژوهش ارائه گردید. در این جلسه همچنین مربیان در مورد رعایت تناسب میان ورزشکاران در تمرین و مسابقه و همچنین رعایت مواردی نظیر سطح مهارت جسمانی، روانی نوع و میزان آسیب‌دیدگی ورزشکاران و همچنین اهمیت توجه به هماهنگی میان ورزشکاران در مسابقه و تمرین با توجه به سن، جنس، جثه ورزشکاران آشنا شدند. در ادامه به مربیان در ارتباط با پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض این وظیفه و راهکارهای عدم تحمیل مسئولیت مدنی بر آنان اطلاع‌رسانی شد. این جلسه نیز پس از برگزاری مرحله پرسش و پاسخ پس از گذشت ٦٩ دقیقه به پایان رسید.

جلسه هفتم: سرفصل موارد آموزشی پنجمین جلسه از پروتکل آموزشی پژوهش حاضر مرتبط بااهمیت آگاهی مربیان از سلامت ورزشکاران در ابعاد مختلف جسمانی و روانی باهدف مدیریت نحوه‌ی فعالیت ورزشکاران بود. همچنین در این جلسه مشارکت‌کنندگان گروه آزمایش پژوهش در مورد اهمیت و چگونگی تهیه‌ی و ساخت پرونده‌ی پزشکی برای تک‌تک ورزشکاران توضیح داده شد و اینکه چگونه می‌توان با مشاهده ظاهری یا گواهی پزشکی نسبت به وضعیت جسمانی ورزشکاران اطلاعات کسب کرد و متناسب با شرایط جسمی آنان فعالیت ورزشی را برایشان طرح‌ریزی کرد. در ادامه برخی نکات کلیدی در مورد چگونگی کسب آگاهی از سلامت جسمانی و روانی ورزشکار قبل و در حین تمرین و رفتار مناسب با آن آموزش داده شد. در ادامه مربیان در ارتباط با پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض این وظیفه و راهکارهای عدم تحمیل مسئولیت مدنی بر آنان آشنا شدند. این جلسه نیز پس از گذشت ۷۳ دقیقه و بعد از انجام پرسش و پاسخ و رفع ابهامات شرکت‌کنندگان خاتمه یافت.

جلسه هشتم: این جلسه به عنوان آخرین جلسه در پروتکل آموزشی پژوهش باهدف جمع‌بندی و مرور مطالب ارائه‌شده در جلسات آموزشی گذشته و رفع ابهامات احتمالی مربیان برگزار شد. در این جلسه نیز

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

پرونده‌های حقوقی ناشی از نقض وظایف مربیان به صورت کلی و تبعات تحمیل مسئولیت مدنی به مربیـان و از طرف دیگر راهکارهای جلوگیری از تحمیل مسئولیت‌های مذکور به مربیان ارائه گردید. این جلسه پـس از برگزاری مراحل پرسش و پاسخ و همچنین انجام نتیجه‌گیری کلی از پروتکل جلسات آموزشی گذشته پس از طی ٦٥ دقیقه پایان پذیرفت.

جدول ۱. خلاصه‌ی پروتکل ۸ جلسه‌ای آموزشی حقوق ورزشی مربیان

جلسه	عنوان آموزشی	مدت زمان
جلسه اول	آموزش آشنایی با مفهوم حقوق ورزش، مفهوم و اهمیت نظارت در محیط ورزشی قبل، حین و پایان فعالیت ورزشی و همچنین اهمیت، ضرورت و ارزش آموزش و به‌کارگیری دانش حقوقی نسبت به مسئولیت مدنی ورزشی و وظایف و حیطه‌ی اختیارات آنان در محیط شغلی و اثرات آن بر زندگی شغلی و حرفه‌ای	۷۵
جلسه دوم	آشنایی با قوانین و مقررات حقوق ورزشی حیطه‌ی آموزش به عنوان دومین مهارت در آشنایی با مفاهیم نظری و مبانی آموزش فن‌ها و تاکتیک‌های ورزشی به عنوان کلیدی‌ترین مهارت جهت آموزش ورزشکار مبتدی برای دستیابی دانش علمی و عملی حرفه‌ای	۵۰
جلسه سوم	آشنایی با مفهوم تجهیزات ورزشی و امکانات محل آموزش از منظر حقوق ورزشی و اثر آن بر مسئول شدن مربیان	۸۳
جلسه چهارم	آشنایی مربیان با مفهوم آگاهی و آگاه کردن ورزشکاران و همچنین اهمیت اطلاعات منتقل‌شده از طرف مربی به ورزشکاران از منظر حقوقی	۵۳
جلسه پنجم	آگاه کردن مربیان از مباحث پزشکی و کمک‌های اولیه برای ورزشکار آسیب‌دیده و همچنین مسائل حقوقی مرتبط با آن	۷۹
جلسه ششم	آشنایی بااهمیت هماهنگی میان ورزشکاران و همچنین اهمیت هماهنگی میان فعالیت ورزشی انجام‌شده توسط ورزشکاران در تمرین و مسابقه و اهمیت و تأثیر آن در اجرای بهینه و مؤثر عملکرد ورزشی ورزشکاران	٦٩
جلسه هفتم	اهمیت آگاهی مربیان از سلامت ورزشکاران در ابعاد مختلف جسمانی و روانی باهدف مدیریت نحوه‌ی فعالیت ورزشکاران	۷۳
جلسه هشتم	جمع‌بندی و مرور مطالب ارائه‌شده در جلسات آموزشی گذشته و رفع ابهامات احتمالی مربیان	٦٥

به منظور تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و آزمون پیگیری از روش‌های آمـاری توصیفی و آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس ۱، تحلیل واریانس چند متغیره ۲ و آزمـون تحلیـل واریـانس بـا اندازه‌گیری‌های مکرر ۳) با استفاده از نسخه ۲۳ نرم‌افزار اس پی اس اس[1] ٤ استفاده گردید.

[1]. SPSS

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

نتایج

ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان در گروه آزمایش و کنترل پژوهش در جدول شماره ۱ ارائه گردیده است.

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان در پژوهش

متغیر		گروه			
		آزمایش		کنترل	
		تعداد (درصد)	میانگین ± انحراف استاندارد	تعداد (درصد)	میانگین ± انحراف استاندارد
سن	۲۰-۳۰ سال	۸ (۳۲٪)	۳۵/۳ ± ۳/۶	۷ (۲۸٪)	۳۴/۷ ± ۲/۹
	۳۱-۴۰ سال	۱۰ (۴۰٪)		۱۱ (۴۴٪)	
	۴۱ سال و بالاتر	۷ (۲۸٪)		۶ (۲۴٪)	
سطح تحصیلات	کارشناسی	۱۹ (۷۶٪)	-	۱۷ (۶۸٪)	-
	کارشناسی ارشد و بالاتر	۶ (۲۴٪)		۸ (۳۲٪)	
سابقه مربیگری	زیر ۵ سال	۸ (۳۲٪)	۸/۴ ± ۴/۴	۸ (۳۲٪)	۹/۱ ± ۳/۹
	۶ تا ۱۰ سال	۱۳ (۵۲٪)		۱۴ (۵۶٪)	
	۱۱ سال و بالاتر	۴ (۱۶٪)		۳ (۱۲٪)	
کل		۲۵ (۱۰۰)	-	۲۵ (۱۰۰)	-

نتایج گزارش‌شده در جدول شماره ۲ بیانگر آن است که بیشتر مشارکت‌کنندگان در دو گروه آزمایش و کنترل پژوهش در گروه سنی ۳۱-۴۰ سال قرار دارند. همچنین، بیشتر آنان دارای تحصیلات کارشناسی و دارای سابقه مربیگری بین ۶ تا ۱۰ سال بوده‌اند.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار نمرات پیش آزمون و پس آزمون نگرش، دانش و رفتار گروه آزمایش و کنترل

متغیر	گروه	پیش آزمون		پس آزمون	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
نگرش	آزمایش	۳۷/۸	۲/٦٦	٤۰/۷۲	۲/٤۷
	کنترل	۳۸/۱٦	۳/٤٦	۳۸/۱	۳/٥۳
دانش	آزمایش	۱۰٤/٦	۱۰/۸	۱۲۷/٤	۹/۱٥
	کنترل	۹۸/۱	۱۳/٦۳	۹٥/٦	۱٤/۱
رفتار	آزمایش	۹۰/۱۲	۸/۸٤	۱۱٤/٥٦	۸/۳
	کنترل	۹۱/٤۸	۱٤/۳	۸۸/۷۲	۱٤/۹

نتایج ارائه‌شده در جدول شماره ۳ حاکی از برابری نسبی میان میانگین نمرات پیش آزمون نگرش، دانش و رفتار مربیان حاضر در گروه آزمایش و کنترل پژوهش بوده حال‌آنکه میانگین نمرات پس آزمون متغیرهای مذکور در گروه آزمایش پژوهش پس انجام مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی افزایش‌یافته است که این تغییر در میانگین‌های گروه کنترل پژوهش ملاحظه نمی‌گردد.

جدول٤. اثر متغیر مستقل (مداخله آموزشی) بر متغیرهای وابسته (نگرش، دانش و رفتار گروه آزمایش)

متغیر	آزمون	ارزش	F	درجه آزادی	سطح معناداری	مجذور اتا	توان آزمون
نگرش	اثر پیلاپی[1]	۰/٦۸۳	٥۰/٦۲٦	٤۷	۰/۰۰۱	۰/٦۸۳	۱
	ویلکز لامبدا[2]	۰/۳۱۷	٥۰/٦۲٦	٤۷	۰/۰۰۱	۰/٦۸۳	۱
	اثر هتلینگ[3]	۲/۱٥٤	٥۰/٦۲٦	٤۷	۰/۰۰۱	۰/٦۸۳	۱
	بزرگ‌ترین ریشه روی[4]	۲/۱٥٤	٥۰/٦۲٦	٤۷	۰/۰۰۱	۰/٦۸۳	۱
دانش	اثر پیلاپی	۰/۹٤٥	٤۰۳/۰٤۱	٤۷	۰/۰۰۱	۰/۹٤٥	۱
	ویلکز لامبدا	۰/۰٥٥	٤۰۳/۰٤۱	٤۷	۰/۰۰۱	۰/۹٤٥	۱
	اثر هتلینگ	۱۷/۱٥۱	٤۰۳/۰٤۱	٤۷	۰/۰۰۱	۰/۹٤٥	۱
	بزرگ‌ترین ریشه روی	۱۷/۱٥۱	٤۰۳/۰٤۱	٤۷	۰/۰۰۱	۰/۹٤٥	۱

1. Pillai's Trace
2. Wilks' Lambda
3. Hotelling's Trace
4. Roy's Largest Root

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

رفتار	اثر پیلایی	۰/۹۳۲	۳۲۲/۴۱۲	۴۷	۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۱
	ویلکز لامبدا	۰/۰۶۸	۳۲۲/۴۱۲	۴۷	۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۱
	اثر هتلینگ	۱۳/۷۲۰	۳۲۲/۴۱۲	۴۷	۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۱
	بزرگ‌ترین ریشه روی	۱۳/۷۲۰	۳۲۲/۴۱۲	۴۷	۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۱

نتایج تحلیل واریانس چند متغیره ارائه‌شده در جدول شماره ٤ نشان می‌دهد که آماره‌های آزمون‌های اثر پیلاپی، ویلکز لامبدا، اثر هتلینگ و بزرگ‌ترین ریشه روی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار است. این بدان معنی است که ترکیب خطی سه متغیر نگرش، دانش و رفتار معلمان حاضر در پژوهش پس از تعدیل تفاوت‌های سه متغیر هم پراش (پیش آزمون‌های متغیرهای مذکور) از متغیر مستقل (مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی) تأثیر پذیرفته است.

جدول ۵. اثر مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی بر نگرش، دانش و رفتار مربیان ورزشی پس از انجام مداخله

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	مجذور اتا	توان آزمون
نگرش	پیش آزمون	۳۹۵/٤۵۰	۱	۳۹۵/٤۵۰	۳٦۱/۳۸۸	۰/۰۰۱	۰/۸۸۵	۱
	گروه	۱۱۰/۲۲٤	۱	۱۱۰/۲۲٤	۱۰۰/۷۳۰	۰/۰۰۱	۰/٦۸۲	۱
دانش	پیش آزمون	٦۲۸۹/۸٤۲	۱	٦۲۸۹/۸٤۲	٦۱۳/۷۳۵	۰/۰۰۱	۰/۹۲۹	۱
	گروه	۷٦٦۵/۱۲۷	۱	۷٦٦۵/۱۲۷	۷٤۷/۹۲۹	۰/۰۰۱	۰/۹٤۱	۱
رفتار	پیش آزمون	٦۳۰۷/٤۰٦	۱	٦۳۰۷/٤۰٦	٤٤۱/۲۷۸	۰/۰۰۱	۰/۹۰٤	۱
	گروه	۹۱۸۳/۲۳۷	۱	۹۱۸۳/۲۳۷	٦٤۲/٤۷۷	۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۱

نتایج تحلیل کواریانس ارائه‌شده در جدول شماره ۵ حاکی از آن است که F مشاهده‌شده در سطح ۰/۰۵ تفاوت معناداری را بین میانگین نمرات پس آزمون نگرش، دانش و رفتار مربیان گروه آزمایش و کنترل نشان می‌دهد. بر همین اساس مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی دارای اثری معنی‌دار در ارتقاء متغیرهای مذکور بوده است. اندازه اثر آزمون مذکور نیز در متغیرهای نگرش، دانش و رفتار مربیان نشان‌دهنده تبیین ٦۸ درصدی نمرات پس آزمون متغیر نگرش، ۹٤ درصدی نمرات پس آزمون متغیر دانش و ۹۳ درصدی نمرات پس آزمون متغیر رفتار بر اثر انجام مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی است. توان آماری ۱ در متغیرهای مذکور نیز نشان از کفایت حجم نمونه برای این آزمون‌ها بوده است.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

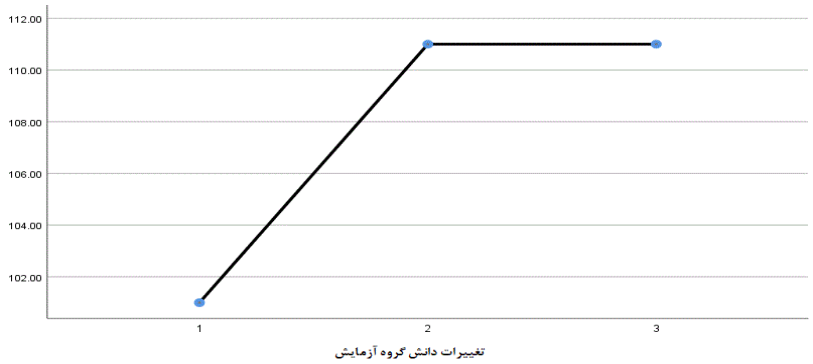
جدول ٦. مقایسه نمرات نگرش، دانش و رفتار مربیان ورزشی در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری	مجذور اتا	توان آزمون
نگرش	تعامل گروه و زمان	۸٦/۳۳۳	۲	٤۳/۱٦۷	۸۷/۹٤٦	۰/۰۰۱	۰/٦۷٤	۱
دانش	تعامل گروه و زمان	۵۸٤٤	۲	۲۹۲۲	٤۹۳/۷۹۰	۰/۰۰۱	۰/۹۱۱	۱
رفتار	تعامل گروه و زمان	۸٦٤۳/۵۲۰	۲	۳٤۲۱/۷٦۰	٦۵٤/٦۷۳	۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۱

نتایج تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر ارائه‌شده در جدول شماره ٦ حاکی از وجود تفاوتی معنی‌دار میان میانگین نمرات متغیرهای نگرش، دانش و رفتار مربیان حاضر در گروه آزمایش پژوهش در پیش آزمون، پس آزمون و آزمون پیگیری بوده است که نشان‌دهنده ماندگاری اثر آموزش مفاهیم حقوق ورزشی بر ارتقاء متغیرهای مذکور پس از گذشت ۱۲ هفته از اتمام مداخله آموزشی بوده است. این نتایج به صورتی دیگر در شکل‌های ۱ تا ۳ ارائه گردیده است.

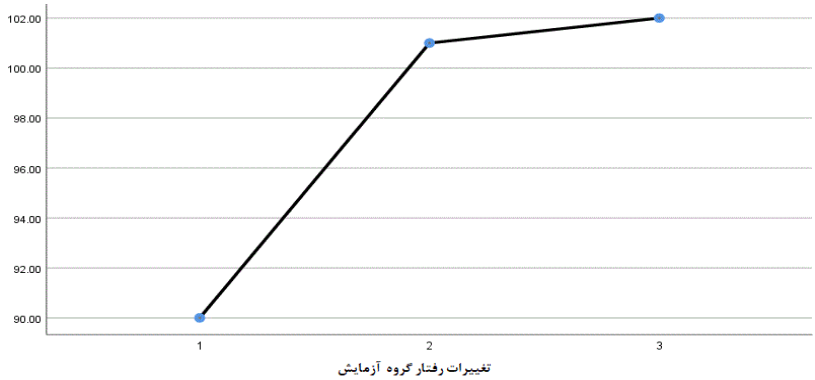

شکل شماره ۱. تغییرات نگرش گروه آزمایش پژوهش در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و آزمون پیگیری

شکل شماره ۲. تغییرات دانش گروه آزمایش پژوهش در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و آزمون پیگیری

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

شکل شماره ۳. تغییرات رفتار گروه ازمایش پژوهش در سه مرحله پیش ازمون، پس ازمون و ازمون پیگیری

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف بررسی اثر مداخله آموزشی مفاهیم حقوق ورزشی بر دانش، نگرش و رفتار مربیان باشگاه‌های ورزشی انجام گردید. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد مشارکت مربیان در پروتکل آموزشی حقوق ورزشی اثری معنادار بر نگرش آنان داشته است و باعث تغییر نگرش آنان نسبت به حقوق ورزشی به صورت کلی و ارزش و اهمیت رعایت قوانین حقوق ورزشی و همچنین اجرای وظایف قانونی مربیان در قبال ورزشکاران تحت کنترل خود داشته است. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که اثرات مداخله آموزی در پژوهش از ماندگاری مناسبی برخوردار بوده است. به بیانی دیگر شرکت در کلاس‌های مفاهیم حقوق ورزشی و آشنایی بااهمیت اجرای قوانین و مقررات حقوقی در ورزش و همچنین آشنایی با وظایف و مسئولیت‌های مربی در قبال ورزشکار از یک‌طرف و همچنین، عواقب نقض قوانین مذکور و نتایج عدم انجام کامل و یا کوتاهی در انجام وظایف قانونی مربی توانسته به صورت معنی‌داری بر نگرش مربیان اثرگذار بوده و در این اثر پس از گذشت ۱۲ هفته از اتمام مداخله آموزشی مذکور تغییری ایجاد نگردد. اهمیت تغییر نگرش افراد به صورت کلی و به صورت ویژه مربیان مشارکت‌کننده در گروه آزمایش پژوهش از جهات مختلفی قابل‌بررسی هست. به صورت کلی و بر اساس تئوری رفتار برنامه‌ریزی‌شده (۱۷) نگرش ازجمله عوامل اثرگذار بر افکار و اعمال انسان است. این بدان معنی است که حتی نوع و روش تفکر به موضوعات می‌تواند از نوع و چگونگی نگرش فرد به آن موضوع خاص نشات بگیرد. از طرفی دیگر تمایل به انجام و یا عدم انجام رفتار و یا تلاش در جهت اجرا و یا عدم اجرای رفتاری خاص تحت تأثیر نگرش فرد به آن موضوع است (۱۷) که بر اساس نتایج حاصله، پروتکل آموزشی پژوهش حاضر توانسته تغییرات ماندگاری بر بهبود نگرش مربیان حاضر در گروه آزمایش پژوهش بگذارد که این موضوع می‌تواند پیش‌زمینه‌ای برای تمایل و تلاش بیشتر مربیان برای ارتقاء دانش خود از مفاهیم حقوق ورزشی مرتبط با حرفه مربیگری و همچنین آگاهی از وظایف قانونی مربی در قبال ورزشکار از یک‌طرف و همچنین تغییر در رفتار خود در ارتباط با اجرای بهینه وظایف مذکور باشد. نتایج پاسخ مربیان به پرسشنامه‌های نگرش حقوق ورزشی و دانش حقوق ورزشی در مرحله‌ی

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

اول نشان‌دهنده‌ی دانش اندک مربیان نسبت به حقوق ورزش است که با نتایج پژوهش کوت[1] و همکاران (۱۸)، طیبی (۱۹) و میرصفیان (۱٤) در مورد آگاهی مربیان نسبت به مسئولیت مدنی ورزشی است. پاسخ مربیان به پرسشنامه دانش حقوقی در مرحله دوم رشد قابل‌ملاحظه‌ای یافته است که نشان‌دهنده‌ی تأثیر مداخله‌ی آموزشی بر افزایش دانش حقوق ورزشی مربیان است که هم‌راستا با مقاله‌ی میرسلیمانی و همکاران با عنوان تأثیر رسانه‌های جمعی در افزایش آگاهی حقوق ورزشی مربیان است (۲۰).

نتایج پژوهش نشان داد پروتکل آموزشی پژوهش حاضر به صورت قابل قبولی بر ارتقاء دانش مربیان مشارکت‌کننده در گروه آزمایش پژوهش در مقایسه با قبل از مشارکت در مداخله آموزشی و همچنین در قیاس با نتایج پس‌آزمون گروه کنترل پژوهش اثرگذار و ماندگار بوده است. این بدان معناست که شرکت در پروتکل آموزشی پژوهش حاضر به صورت معنی‌داری بر دانش مربیان از وظایف قانونی خود در قبال ورزشکاران تحت کنترل، شرایط نقض و یا عدم اجرای کامل وظایف مذکور، شرایط تحمیل مسئولیت به مربیان و راهکارهای جلوگیری از تحمیل مسئولیت‌های مذکور اثرگذار بوده که این اثر پس از گذشت ۱۲ هفته از اتمام آموزش‌های مذکور به صورت معنی‌داری باقی‌مانده است. این نتایج را می‌توان به نحوی با پژوهش مصطفی پور انزلی و کاشف (۲۱)، نلسون۲ و همکاران (۲۲) و همچنین میرصفیان (۱۵) هماهنگ دانست.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش مشارکت در برنامه آموزشی پژوهش مذکور به صورت معنی‌داری بر تغییر رفتار مربیان گروه آموزش پژوهش در جهت اجرای بهینه وظایف قانونی خود در قبال ورزشکاران تحت کنترل خود در مقایسه با قبل از مشارکت در مداخله آموزشی و همچنین در قیاس با نتایج پس‌آزمون گروه کنترل پژوهش اثرگذار بوده و از پایداری مناسبی برخوردار بوده است. به‌بیان‌دیگر، مربیان حاضر در گروه آموزش پژوهش، پس از اتمام پروتکل آموزشی پژوهش وظایف قانونی خود را انجام داده و بیشتر فعل و ترک فعل آن‌ها در کلاس‌های ورزش و تمرین منطبق با وظایف قانونی مربیان بوده است. به‌طورکلی، بیشتر نظریات یادگیری در جهت شناخت و تبیین راهکارهای جدید و نوین در راستای یادگیری بیشتر افراد می‌باشند (۲۳). در این راستا اندیشمندان حوزه آموزش‌وپرورش از تغییر در رفتار به منزله ظهور و وجود یادگیری در فرد یاد می‌کنند که میزان یادگیری وابسته به میزان تغییر در رفتار فرد هست (۲۳). بر این اساس و با توجه به تغییرات مشاهده‌شده در رفتار مربیان حاضر در گروه آموزش پژوهش، یادگیری در آن‌ها به صورت قابل قبولی ایجادشده که نشان از کارایی و اثربخشی مناسب پروتکل آموزشی طراحی‌شده در این پژوهش هست. علی‌رغم وجود پژوهشی هم‌راستا با این پژوهش، نتایج مذکور را می‌توان از جهتی با نتایج گزارش‌شده از طرف سینگ و سورجلال۳ (۲٤)، مصطفی پور انزلی و کاشف (۲۱) و میرصفیان (۱٦) هم‌راستا هم‌راستا دانست.

1. Côté
2. Nelson
3. Singh & Surujlal,

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

با توجه یافته‌های آماری و مقایسه با یافته‌های سایر مقالات می‌توان بیان داشت، مربیان ورزشی با دانش اندک نسبت به حقوق ورزشی و عدم نگرش مثبت به اهمیت حقوق ورزش اقدام به رفتارهای غیرقانونی و آسیب‌زا برای ورزشکاران می‌کنند لذا بایست با استفاده از برنامه‌های آموزشی مانند کارگاه‌های آموزشی و همچنین طراحی جدید و تغییر شیوه ارائه کارت مربیگری به شرکت‌کنندگان دوره مربیگری توسط وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های متولی تربیت مربی برای رفع این مشکل ایجاد شود.

پیشنهادات

۱. وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های ورزشی پروتکل آموزشی ارائه‌شده در این پژوهش را در دوره‌های مرگری و سایر فعالیت‌های آموزشی خود با هدف تغییر نگرش، افزایش دانش و ایجاد رفتارهای قانونمند مورد استفاده قرار دهد.

۲. وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های ورزشی برنامه‌ریزی مدون با محوریت حقوق ورزش برای مربیان شرکت‌کننده در دوره‌های آموزشی دوره مربیگری طراحی نمایند.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از تمامی مربیان شرکت‌کننده در این پژوهش، به دلیل همکاری و شرکت در دوره‌های آموزشی مربوطه صمیمانه تشکر و قدردانی می‌شود.

References

1. Paiement, C.A. & Payment, M.P. Event Management for Teacher-Coaches: Risk and Supervision Considerations for School-Based Sports. Strategies, 2011; 24(5): 35-7.
2. Hensch, L.P. Legal Issues for Coaches. Soccer Journal, 2006; 51(7); 14–15.
3.Castro, L. Assessment of First Aid Knowledge and Decision Making of Coaches of Youth Soccer. (Unpublished master's thesis). San Jose State University, USA. 2010.
4. Qiang, H. E. Difficulties and Countermeasures of Sports Culture Communication in China Under the Background of Sports Globalization. DEStech Transactions on Social Science, Education and Human Science, (icesd), 2019; 1-5.
5.Frank, J. Cavico, Bahaudin G. Mujtaba, & Rosenberg, R . An Emerging Legal, Ethical, and Practical Quandary. Journal of Management and Administrative Sciences Review, 2014; 4(1): 1-22.
6. Mohamadinejad, A., Mirsafian, H. Connection between the legal knowledge and social background of sports coaches at Iranian universities. Iranian Studies, 2015; 48(4), 551-566. (In Persian).
7.Carpenter, L. J. Legal concepts in sport: A primer. Champaign, Sagamore, IL, 2000; 73-98.
8.Albrecht, M.J. A Determination of Basic First Aid Qualification and Knowledge among Youth Sport Coaches in Organized Sport. (Unpublished doctoral dissertation). North Dakota State University, USA., 2008.

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

9.Aghania, H. Sports Law, Fifth Edition, Tehran: Mizan Legal Foundation, 2002. (In Persian).
10.Bin, H., & Lanjuan, L. The Important Role of Traditional Sports Culture in Promoting the Development of Sports Population. 5th International Conference on Education Technology, Management and Humanities Science (ETMHS),2019; 469-473.
11. Partington, N. Legal liability of coaches: a UK perspective. International Sports Law Journal,2014; 14(3-4): 232-241.
12.Mitten, M. The Coach and the Safety of Athletes: Ethical and Legal Issues. In R Simon (Ed.), The Ethics of Coaching Sports: Moral, Social, and Legal Issues , 2013: 215-233. Boulder, CO: Westview Press.
13. Herbert, R. More Isn' T Better: Overtraining as a Cause of Action for Coach Neg Ligenc, Capital University Law Review, 2019; 8(2), 25-39.
14. Mirsafian, H. Legal Duties and Legal Liabilities of Coaches toward Athletes. Physical Culture and Sport Studies and Research, 2016; 69: 5-14.
15. Mirsafian, H. (2017). Assessment of football referees' knowledge from law issues related to referring career. Sport Management Studies, 2017; 9(44): 17-30. (In Persian).
16. Mirsafian. H. Assessment of Coaches' Knowledge from their Legal Duties toward Athletes. Research on Educational Sport, 2017; 5(13): 111-134. (In Persian).
17. Ajzen I. The theory of planned behavior, Organizational Behavior and Human Decision Processes, 1991; 50(2): 179-211.
18. Côté . J. The Development of Coaching KnowledgeInternational Journal of Sports Science & Coaching, 2006; 1 (3): 35-46.
19. Jebli.T, Majidi.M, Dastjerdi,L. Examining the duties and civil responsibilities of sports coaches. Legal Journal of Isfahan University, 2016; 3 (1): 80-111.
20. Mirsoleymani. M H, Ghaderpour. E, Naderianjahromi. M . The Role of Mass Media in Improving Awareness of Civil liability Sports, Media Studies. 2019; 14(4): 41-56. (In Persian).
21. Pour Anzali Shahin.M, Kashif. S M. Practical commitment of sports coaches to legal responsibilities from the perspective of athletes. Journal of Sports Management, 2016; 8(4): 541-545. (In Persian).
22. Nelson, L.J., Cushion, C.J., & Potrac, P. Formal, Non-Formal and Informal Coach Learning: A Holistic Conceptualization. International Journal of Sport Science and Coaching, 2006; 1(3); 247-59.
23. Kop, R., & Hill, A. (2008). Connectivism: Learning theory of the future or vestige of the past?. The International Review of Research in Open and Distributed Learning, 2008; 9(3): 5-18.
24. Singh, C & Surujlal, J. Risk management practices of high school sport coaches and administrators. South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation, 2010; 32(1): 107-19.
17. Holstie, L.R. (2017). Content analysis in social sciences and humanities, fourth edition, translated by Nader Salarzadeh, A. Tehran: Allameh Tabatabaei University Press.
18. Salehi Amniyeh Khozani, R., & Aghaei Chadegani, A. (2021). Theory of Planned Behavior Role in Investment Decisions in Islamic Securities. Financial and Behavioral Researches in Accounting,1(1), 55-67.. (In Persian).

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]

19. Sue C, Bethman J, Helen R. Behavioral approach to safety management within reactor plants. Saf Sci 2004;42:825-839.
20. Kamrani M, Sadraee N, Bayat MM. [Investigating the attitude of employees towards the behavior of the proposal with the logic of the theory of planned behavior (Tehran Power Company)]. In: Booklet of the Eleventh Conference and the Fifth National Procurement System. 2014. March; Iran, Tehran. SID; Vol 11.. (In Persian).

[Downloaded from system.khu.ac.ir on 2026-11-02]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1402.13.26.12.4]
[DOI: 10.61186/JRSM.13.26.210]